

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	Sędzia SO Alina Gąsior
Protokolant	sekr. sądowy Daria Mazerant

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2020 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie, rentę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki M. K. kwotę 87.500,00 (osiemdziesiąt tysięcy pięćset) złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 25.000,00 (dwadzieścia pięć tysięcy) złotych od dnia 20 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 62.500,00 (sześćdziesiąt dwa tysiące pięćset) złotych od dnia 24 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki M. K. kwotę 37.125,00 (trzydzieści siedem tysięcy sto dwadzieścia pięć) złotych tytułem skapitalizowanej renty związanej z koniecznością opieki nad powódką z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 4.410,00 (cztery tysiące czterysta dziesięć) złotych od dnia 11 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 32.715,00 (trzydzieści dwa tysiące siedemset piętnaście) złotych od dnia 24 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty,

3. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki M. K. kwotę po 300,00 (trzysta) złotych miesięcznie tytułem renty, płatnej do dnia 10 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności, poczynając od dnia 24 stycznia 2020 roku,

4. oddala powództwo w pozostałej części,

5. zasądza od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki M. K. kwotę 7.488,00 (siedem tysięcy czterysta osiemdziesiąt osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku,

6. nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim) kwotę 4.940,00 (cztery tysiące dziewięćset czterdzieści) złotych tytułem kosztów sądowych.

SSO Alina Gąsior

Sygn. akt I C 1513/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 grudnia 2018 r. powódka M. K., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. V. (...) w W. jej rzecz:

- 1) kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- 2) kwoty 4.410 zł tytułem skapitalizowanej renty z uwagi na zwiększone potrzeby w postaci konieczności sprawowania opieki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,
- 3) kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż w dniu 17 maja 2015 r. na terenie ośrodka (...) w W. uległa wypadkowi na niezabezpieczonym obszarze obejmującym zejście do piwnicy wkopanej w ziemię, na skutek czego doznała obrażeń ciała w postaci złamania obu rąk. Obrażenia te były dla powódki źródłem cierpienia, a także skutkowały licznymi ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu. Powódka korzystała z pomocy osób trzecich, której wartość została wyliczona jako 6 tyg. opieki po 6 godz. dziennie, następnie przez 6 tyg. po 1 godz. dziennie przy stawce godzinowej 15 zł. W zakresie żądania odsetek powódka wskazała, iż za dzień wymagalności roszczenia przyjęła dzień 1 grudnia 2015 r.

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował swoją odpowiedzialność, wskazując, że teren, gdzie doszło do wypadku, był należycie oświetlony i oznaczony, w konsekwencji brak jest odpowiedzialności ubezpieczonego ośrodka za wypadek, a więc i pozwanego. Ponadto pozwany podniósł, iż wyjście przez powódkę poza wyznaczoną ścieżkę stanowi przyczynienie się powódki do powstania szkody na poziomie co najmniej 75%. Pozwany zakwestionował roszczenie także co do wysokości, wskazując, iż jest ono rażąco wygórowane w zakresie zadośćuczynienia, a także nieudowodnione w zakresie świadczonej opieki, w szczególności co do przyjętej stawki godzinowej opieki. Pozwany zakwestionował również sposób liczenia odsetek, podając, iż należą się one dopiero od dnia wyrokowania, ewentualnie odsetki co do kwoty 2.010 zł z tytułu kosztów opieki winny być liczone od upływu 30 dni od dowiedzenia się o żądaniu, tj. od 11 lutego 2019 r.

Pismem z dnia 31 października 2019 r., w związku z wydanymi w sprawie opiniami biegłych, powódka zmodyfikowała żądanie pozwu i ostatecznie wniosła o zasądzenie na jej rzecz:

- 1) kwoty 87.500 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- 2) kwoty 37.125 zł tytułem skapitalizowanej renty z uwagi na zwiększone potrzeby w postaci konieczności sprawowania opieki wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:
 - a. od kwoty 4.410 zł liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty,
 - b. od kwoty 32.715 zł liczonymi od dnia doręczenia odpisu pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty,

3) kwoty 10.800 zł tytułem skapitalizowanej renty związanej z kosztami leczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia odpisu pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty

4) kwoty 300 zł miesięcznie tytułem renty związanej z kosztami leczenia, poczynając od dnia rozszerzenia powództwa na przyszłość, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności.

Pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko również w zakresie rozszerzonego powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka M. K. brała udział w wycieczce rowerowej „W poprzek Polski”, rozpoczynającej się w dniu 15 maja 2015 r. Pierwsze dwa noclegi miały odbyć się w Ośrodku (...) „Pod S.” w W.. W dniu 16 maja 2015 r. na godz. 20:00 zostało zaplanowane ognisko.

/dowód: plan wycieczki k.15, zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:10:34, protokół k.102v-103v/

Ośrodek (...) oferuje noclegi w domkach kempingowych.

/dowód: wydruk ze strony internetowej k.51/

Ośrodek posiada ścieżki o nieutwardzonej nawierzchni.

/dowód: zeznania E. P. na rozprawie 10 czerwca 2019 r., adnotacje: 00:09:20-00:09:54, płyta k.181/

Z miejsca ogniska do domków noclegowych szło się leśną drogą, przechodząc koło jadalni. Obok jadalni znajdowała się piwnica. Piwnica nie była niczym zabezpieczona ani ogrodzona. Nie była odrębnie oświetlona. W drodze do ogniska trzeba było ją ominąć. W nocy piwnica nie była widoczna. Teren ośrodka był ogrodzony.

Od strony ogniska przed piwnicą ustawione są białoczerwone słupki wzdłuż chodnika prowadzącego do jadalni, przy czym jeden ze słupków ustawiony jest na wysokości początku murka osłaniającego schody do piwnicy. Ścieżka prowadząca do domków noclegowych przechodzi między tymi słupkami. Tuż przy piwnicy jest drzewo, zza którego wystaje kawałek murka. M. osłonięty jest częściowo nasypem ziemi, który w tym miejscu podwyższa teren do poziomu wejścia do piwnicy. Schody, którymi schodzi się do piwnicy, są strome. Dalej, za piwnicą stoją dwie huśtawki dla dzieci.

/dowód: szkic k.16, dokumentacja fotograficzna k.32-38, k.114-koperta, zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:47:05, protokół k.10v-103v, zeznania B. W. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 01:05:59-01:31:08, protokół k.104, zeznania W. D. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 01:31:08-01:50:52 protokół k.104v-105, zeznania H. W. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:10:57-02:29:45 protokół k.105v-106, zeznania M. C. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:29:45-02:31:12 protokół k.106-106v, zeznania M. W. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:31:12-02:44:02 protokół k.106v-107/

(...) rozpoczęło się ok. godz. 20:00, po kolacji. Powódka brała udział w ognisku.

/dowód: zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:10:34, protokół k.102v-103v/

Nie było ograniczeń czasowych co do trwania ogniska w dniu 16 maja 2015 r.

/dowód: zeznania E. P. na rozprawie 10 czerwca 2019 r., adnotacje: 00:16:1200: (...), płyta k.181/

Przed powódką, od ogniska odszedł M. C.. Gdy wracał do swojego domku noclegowego na budynku jadalni było gaszone światło. Była wtedy godz. ok. 22:00.

Z ogniska, wróciła również przed powódką H. W.. W drodze do swojego domku używała latarki w telefonie. Piwnica nie była widoczna w ciemności.

/dowód: zeznania M. C. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:29:45-02:31:12 protokół k.106-106v, zeznania H. W. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:10:57-02:29:45 protokół k.105v-106/

Gdy powódka wracała z ogniska do domku, było już ciemno. Szła leśną drogą. Światła jadalni były zgaszone. Piwnica nie była oświetlona. Jedynym źródłem światła było ognisko oraz światła w domkach noclegowych w oddali.

Powódka nie widziała piwnicy. Przechodząc obok jadalni, potknęła się o wystający znad ziemi początek obudowy wejścia piwnicy, po czym upadła na ręce na betonowe schody, a następnie zsunęła się po całej ich długości na dół.

/dowód: zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:47:05, protokół k.102v-103v oraz na rozprawie 3 marca 2020 r. adnotacje 00:01:42-00:06:51, płyta k.227/

Gdy powódka wołała na pomoc, uczestnicy wycieczki, aby ją znaleźć, używali latarek.

/dowód: zeznania W. D. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 01:31:08-01:50:52 protokół k.104v-105, zeznania M. W. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:31:12-02:44:02 protokół k.106v-107/

O godz. 00:45 dyspozytor pogotowia przyjął zgłoszenie o wypadku i wydał dyspozycję wyjazdu karetki pogotowia, która na miejsce zdarzenia dotarła o godz. 00:56. Podczas akcji ratunkowej ratownicy medyczni nie odnotowali u powódki zapachu z ust sugerującego spożycie alkoholu

/dowód: karta zlecenia wyjazdu k.117-118/

Powódka z miejsca zdarzenia została przewieziona do szpitala powiatowego w S., a stamtąd do Szpitala im. W. (...) w H., gdzie rozpoznano u niej m.in. obustronne złamanie szyjek kości ramiennej z przemieszczeniem i złamanie nasady bliższej kości ramiennej. Tego samego dnia powódka przeszła zabieg operacyjny – repozycję krwawą i stabilizację obu złamań płytką typu P.. Powódka przebywała na oddziale do 22 maja 2015 r.

Powódka kontynuowała leczenie w (...) Szpitala Wojewódzkiego im. (...) w P.

Z powodu dolegliwości bólowych w okresie od 29 lipca 2016 r. do 21 sierpnia 2016 r. odbyła rehabilitację w ramach NFZ w Sanatorium (...) w U..

Zabiegi artroskopii usunięcia z każdego z ramion płytki P. i 9 śrub oraz uwolnienia zrostów z przestrzeni pod mięśniem naramiennym powódka przeszła w (...) Szpitalu (...) w Ł. dla prawego barku w dniu 18 września 2017 r., a dla lewego barku w dniu 3 września 2018 r.

/dowód: dokumentacja medyczna szpitala w H.: karta informacyjna k.22-22v, historia choroby k.23-24, k.26-26v; dokumentacja szpitala w S.: skierowanie do szpitala k.25; dokumentacja medyczna szpitala powiatowego w S.: karty informacyjne k.29-30v, zdjęcie RTG k.31; informacja o przebytej rehabilitacji k.27-28v, dokumentacja (...) Szpitala Wojewódzkiego w P. k.123 – koperta, dokumentacja medyczna (...) Szpitalu (...) w Ł. k.133-koperta, k.137-koperta/

Powódka do sierpnia 2015 r. miała unieruchomione ręce w temblakach. Nie nosiła gipsu. Do tego czasu korzystała z nieodpłatnej pomocy innych, przede wszystkim w ubieraniu się, dbaniu o higienę, przygotowywaniu posiłków, robieniu zakupów, sprzątaniu. W tym czasie też powódka miała pod opieką syna, który chodził wówczas do liceum.

/dowód: zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:10:34, protokół k.102v-103v, zeznania I. T. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje: 00:47:05-01:05:59 protokół k.103v-104, zeznania G. K. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 01:54:27-02:03:54, protokół k.105-105v, zeznania A. B. na rozprawie 8 marca 2019 r. adnotacje 02:03:54-02:10:57, protokół k.105v/

Po wypadku powódka zażywała leki przeciwbólowe, w tym T.. Przestała je przyjmować jeszcze przed zdjęciem temblaka.

/dowód: zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:10:34, protokół k.102v-103v/

Od czasu wypadku powódka korzystała z wyjazdu sanatoryjnego tylko raz w 2016 r. Jesienią 2015 r. uczęszczała na rehabilitację w ramach NFZ w P. Ma zamiar ponownie starać się o wyjazd do sanatorium.

Powódka chodzi na basen 2-3 razy w tygodniu. Ponadto wykonuje ćwiczenia w domu.

Do dnia dzisiejszego powódka odczuwa skutki wypadku. Nie odzyskała pełnego zakresu ruchu rąk, nie może także wykonywać wszystkich codziennych czynności, które opierają się na dźwiganiu albo intensywnym poruszaniu rąk, np. mycie okien. Cierpi także na dolegliwości bólowe rąk. Posiada rozległe blizny na wewnętrznej części każdej z ramion.

Powódka do dziś odczuwa lęk przed poruszaniem się po nieoświetlonym terenie. Gdy jest ciemno, chodzi z latarką.

Powódka utrzymuje się z pracy w zakładzie szewskim. Po wypadku, do pracy wróciła we wrześniu 2015 r. Pracuje w nim sama, jednak do dziś korzysta z pomocy męża przy czynnościach wymagających siły.

Powódka obecnie zażywa leki przeciwbólowe T. i P., a także kwas hialuronowy. Leki przeciwbólowe przyjmuje doraźnie, około 2-3 razy w tygodniu. Leków przeciwobrzękowych obecnie nie stosuje. Miesięcznie powódka wydaje na leki 250-300 zł.

/dowód: zeznania powódki na rozprawie 8 marca 2019 r.: adnotacje 02:44:02-02:59:30, protokół k.107, w tym wyjaśnienia: adnotacje 00:02:21-00:10:34, protokół k.102v-103v, zeznania na rozprawie 3 marca 2020 r. adnotacje 00:01:42-00:11:32, płyta k.227/

W dniu 4 marca 2020 r. powódka zakupiła żel L. 1000 (lek przeciwobrzękowy) i żel V. M. (lek przeciwbólowy). Powódka kupuje również F. P. i ampułki kwasu hialuronowego S. H..

/dowód: wykaz leków k.228, rachunek k.229/

Orzeczeniem z dnia 7 października 2015 r. wobec powódki ustalono stopień niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, ustalając jego istnienie od 17 maja 2015 r. Aktualnie powódka posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym do dnia 28 lutego 2021 r.

/dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k.39, zeznania powódki na rozprawie 3 marca 2020 r. adnotacje 00:09:52-00:11:32, płyta k.227/

W związku z upadkiem z dnia 17.05.2015 r. powódka doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z zakresu ortopedii i chirurgii narządów ruchu, ocenianego wg norm Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 2002 r. który z powodu ograniczeń ruchowych z bólami przez okres powyżej 6 miesięcy jako trwałe w miarę poprawy uległ zmniejszeniu. Wiodącym uszczerbkiem u powódki jest uszczerbek długotrwały.

Powódka doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 20% dla barku prawego i 15% dla barku lewego z poz. 104a) rozporządzenia. Aktualnie stan powódki uległ poprawie i jako trwały uszczerbek uległ zmniejszeniu do połowy długotrwałego uszczerbku i wynosi obecnie ok. 17%

Obecnie nie stwierdza się znacznego przykurczu barku prawego i lewego. Brak jest powikłań w ukrwieniu i unerwieniu obwodowym oraz zmian pozapalnych.

Rozmiar cierpień doznanych przez powódkę przez 1,5 miesiąca tj. do czasu zapoczątkowanego zrostu złamania kości ramiennej prawej był duży, przez kolejny okres

24 miesięcy był umiarkowany, po tym okresie lekki.

Rokowania co do stanu zdrowia powódki są stabilne, nastąpiła poprawa i zmniejszenie dysfunkcji ruchowej. Obecna wydolność statyczno-dynamiczna narządu ruchu wskazuje na poprawę i powrót sprawności barku prawego i lewego do funkcji użytkowej. Nie można jednak wykluczyć pogorszenia sprawności z nasileniem dolegliwości z powodu nieuniknionych pourazowych przyspieszonych zmian zwyrodnieniowo-wytwórczych.

W porównaniu ze stanem, w jakim powódka była podczas leczenia, nastąpiła poprawa jednak pełny powrót do sprawności jak przed upadkiem zdaje się niemożliwy. Uraz skutkował istotnym naruszeniem sprawności i aktywności fizycznej. Złamania i powikłania wymagały leczenia operacyjne i stosowa zabiegów rehabilitacyjnych, które zmniejszyły ubytki czynnościowe i funkcjonalne w obrębie barku prawego lewego.

Powódka w zakresie ortopedii i chirurgii narządów ruchu wymagała opieki przez okres ok. 1,5 miesiąca średnio ok. 7 godzin na dobę, a przez kolejne 1,5 miesiąca średnio 4 godziny na dobę. Po tym okresie była zdolna do samodzielnej egzystencji, jednak wymaga częściowej pomocy ok. 2 godzin przez 3 lata od urazu.

Powódka wymagała zażywania leków p/w bólowych i p/w obrzękowych. Szacunkowy koszt to ok. 300 zł.

Powódka wymaga okresowego leczenia ortopedyczno-rehabilitacyjnego i okresowego zażywania leków p/w bólowych, czasami sterydów podawanych miejscowo i kwasu hialuronowego poprzez wiskosuplementację. Koszt powyższego wynosi ok. 300 zł przez czas nieokreślony.

/dowód: opinia biegłego ortopedy k.139-141/

Powódka posiada blizny po operacyjnej krwawej repozycji i stabilizacji płytą złamań z przemieszczeniem szyjek kości ramiennych lewej i prawej oraz po operacyjnym usunięciu materiałów zespalających i uwolnieniu obustronnym zrostów z przestrzeni pod mięśniami naramiennymi barku lewego i prawego.

Blizna okolicy barku prawego umiejscowiona jest na jego bocznej powierzchni i przebiega wzdłuż długiej osi kończyny ku dołowi, do górnej bocznej powierzchni ramienia prawego. B. jest długości 13 cm. Do przodu od niej i w jej dystalnej części znajduje się druga blizna pooperacyjna przebiegająca równolegle o długości 2 cm. Blizny okolicy barku lewego umiejscowione są podobnie. Dłuższa z nich jest długości 11 cm, a krótsza 3 cm.

Powstałe w przebiegu leczenia blizny pooperacyjne nie są bliznami szpecącymi, nie powodują zniekształceń, deformacji i nie ograniczają ruchomości kończyn górnych, nie powodują żadnych dysfunkcji. Blizny te powodują defekt estetyczno-kosmetyczny u powódki. Z punktu widzenia chirurgii plastycznej i estetycznej nie wymagają korekty i leczenia operacyjnego.

Procentowy uszczerbek na zdrowiu z powodu blizn pooperacyjnych pokrywa się z długotrwałym i trwałym uszczerbkiem na zdrowiu dokonany na płaszczyźnie ortopedycznej.

/dowód: opinia biegłego chirurga k.147-148/

(...) E. I S. (...) P. I P. (...) J. będący właścicielami ośrodka (...) w chwili zdarzenia posiadali ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym zakładzie (...), potwierdzone polisą (...).

Do ubezpieczenia znajdują zastosowanie Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...).

W dniu 12 lipca 2016 r. powódka zgłosiła szkodę w związku ze zdarzeniem z dnia 17 maja 2015 r., wnosząc o zapłatę kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę oraz kwotę 2.400 zł tytułem kosztów opieki wyliczonych jako 40 dni x 6 godz. opieki dziennie x 10 zł/godz.

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2016 r. pozwany odmówił wypłaty świadczenia.

/dowód: polisa, OWU, akta szkody płyta k.77-koperta/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Powódka w niniejszej sprawie wniosła o zasądzenie kwoty 87.500 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 32.715 zł tytułem skapitalizowanej renty z uwagi na konieczność sprawowania opieki, kwoty 10.800 zł tytułem skapitalizowanej renty związanej z kosztami leczenia oraz kwoty 300 zł miesięcznie tytułem renty związanej z kosztami leczenia.

Pozwany kwestionował roszczenie co do zasady i co do wysokości. Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się powódki do powstania szkody.

Bezsporne w niniejszej sprawie było zaistnienie wypadku powódki w dniu 17 maja 2015 r. na terenie ubezpieczonego w pozwanym zakładzie ubezpieczeń ośrodka wypoczynkowego (kempingu). Kwestią bezsporną pomiędzy stronami był również rodzaj obrażeń, jakich doznała powódka na skutek zdarzenia oraz jego konsekwencje zdrowotne. Pozwany nie kwestionował związku tych obrażeń z wypadkiem powódki.

Kwestią sporną była odpowiedzialność pozwanego zakładu.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego za poniesioną przez powódkę szkodę w wyniku wypadku jest przepis art. 822 kc. Zgodnie z tym przepisem zakład ubezpieczeń przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem, których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia.

Odpowiedzialność ośrodka podlega badaniu na gruncie art. 415 kc, zgodnie z którym kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Bezprawność zachowania jest warunkiem, którego wystąpienie jest konieczne dla przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadzie winy.

W ocenie Sądu ubezpieczony ośrodek naruszył przepisy prawa określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, nakazujące oświetlenie terenu (brak jest tu ograniczeń czasowych dla oświetlenia) czy utwardzenie nawierzchni pieszych ścieżek (zgodnie z wyrokiem o sygn. akt II SA/Po 555/13: przez utwardzenie gruntu należy rozumieć wszelkiego rodzaju prace, które wiążą się z utwardzeniem powierzchni gruntu z wykorzystaniem materiałów budowlanych).

Jednakże bezprawność polega na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających nie tylko z wyraźnych przepisów, zwyczajów czy utartej praktyki, ale także zasad współżycia społecznego. Uznaje się, że obowiązek należytej dbałości o życie i zdrowie człowieka może wynikać także ze zwykłego rozsądku, popartego zasadami doświadczenia, które

nakazują unikania niepodyktowanego koniecznością ryzyka. W konsekwencji zachowanie ubezpieczonego ocenić należy szerzej, mając także na względzie reguły ostrożności wymagane przez zasady współżycia międzyludzkiego.

Ubezpieczony ośrodek świadczył usługi rekreacyjno-noclegowe i chociażby już z tego powodu zobligowały był do zwrócenia szczególnej uwagi na kwestie poruszania się pieszych po terenie ośrodka, co przemawiało za podjęciem działań zmierzających do wyeliminowania potencjalnych zagrożeń dla ich zdrowia. W ocenie Sądu nawet dla przeciętnie rozsądnego człowieka – nie wspominając o osobach zobligowanych do zachowania szczególnej staranności w związku z prowadzoną działalnością zawodową – jasne jest, że pozostawienie niezabezpieczonego obiektu obejmującego nagły spadek wysokości może doprowadzić do wypadku. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że ośrodek nie podjął w tym zakresie wystarczających czynności, takich jak odpowiednie oświetlenie padające na wejście do piwnicy/bunkra czy zabezpieczenie go barierką lub ogrodzeniem, by zapobiec upadkowi, tym bardziej, że na tym obszarze odbywał się ruch pieszych, o czym świadczy wydeptana tuż obok ścieżka prowadząca do domków turystycznych czy oddalony o kilka metrów plac zabaw. Jednocześnie ośrodek ten zabraniał korzystania z jego terenów w godzinach późnowieczornych. Zaniechanie to jest tym bardziej naganne, gdyż nie było przeszkód, aby osoby zarządzające ośrodkiem przewidziały konsekwencje swojego zaniechania, skutki bowiem były łatwe do przewidzenia. Biały kolor farby na murku wzdłuż zejścia do piwnicy/bunkra przy braku całonocnego oświetlenia i nasypie ziemi w znacznej części zasłaniającym ten murek, jest z całą pewnością niewystarczające i nie zapewnia bezpieczeństwa osobom odwiedzającym ośrodek.

Tym samym Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka E. P., iż piwnica/bunkier była oświetlona do północy, a na terenie ośrodka było całonocne oświetlenie (k.180). Wskazać należy, iż świadek M. C. podał, że w czasie jego powrotu z ogniska ok. 22:00 było gaszone światło jadalni, zaś świadek H. W. podała, że w drodze do swojego domku używała latarki w telefonie. Obaj świadkowie wracali z ogniska przed powódką. W konsekwencji nie sposób przyjąć, iż światło jadalni, które mogłoby padać także na piwnicę/bunkier, było zapalone do północy. Ponadto, skoro każdy ze świadków uczestniczący w rajdzie rowerowym wskazał, że piwnica nie była widoczna w nocy, nie mogła być ona oświetlona także całonocnym oświetleniem. W zakresie braku oświetlenia piwnicy/bunkra zeznania wszystkich świadków są logiczne i spójne. Niezależnie jednak od powyższego, nawet jeśli przyjąć by, iż oświetlenie jadalni było do godz. 24:00, nie ma to znaczenia, gdyż wypadek, biorąc pod uwagę godzinę wezwania pogotowia, musiał mieć miejsce po tej godzinie, zaś z zebranego materiału dowodowego nie wynika, by powódka znajdowała się w miejscu zdarzenia i wzywała pomocy na tyle długo, by przyjąć, że wypadek ten miał miejsce jednak w czasie takiego oświetlenia.

W ocenie Sądu osoby zarządzające ubezpieczonym ośrodkiem nie tylko naruszyły przepisy prawa, ale przede wszystkim postąpiły obiektywnie nieprawidłowo, zaniehbując zapewnienie bezpieczeństwa swoim klientom, podczas gdy, zgodnie z oczywistymi nakazami rozsądku i należytej staranności zmierzającymi do zachowania ostrożności wymaganej przez zasady współżycia społecznego w celu niewyrządzenia szkody innym, powinny były właściwie zabezpieczyć nierówności terenu. W związku z powyższym w ocenie Sądu podmiotowi, którego odpowiedzialność cywilną ubezpiecza pozwany, można przypisać zachowanie bezprawne i zawinione. W konsekwencji aktualizuje się odpowiedzialność pozwanego na podstawie zawartej umowy ubezpieczenia.

Pozwany podniósł zarzut przyczynienia się powódki do powstania szkody, która „podjęła decyzję o przejściu przez nieoświetlony w jej ocenie ośrodek, nie zważając na wyznaczoną drogę dojścia do miejsca noclegowego”.

Zgodnie z art. 362 kc jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Warunkiem koniecznym uznania zachowania poszkodowanego za podstawę obniżenia odszkodowania jest istnienie normalnego, adekwatnego związku przyczynowego (w rozumieniu art. 361 kc) między tym zachowaniem a powstaniem lub powiększeniem szkody.

W ocenie Sądu powódce nie sposób zarzucić nieostrożności, gdyż ogrodzony i zagospodarowany pod wypoczynek obszar leśny nie dawał podstaw do spodziewania się tuż przy ścieżce wystającego elementu, a następnie nagłego spadku terenu związanego z infrastrukturą tego ośrodka. Wskazać również należy, iż piwnica/bunkier znajdował

się tuż przy ścieżce, która nie posiadała wyraźnych granic, jak też sama była niewidoczna w nocy. Przypisanie powódce nawet częściowej odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie, w tych warunkach, byłoby równoznaczne ze stwierdzeniem, że zaniedbała ona obowiązku ciągłego koncentrowania uwagi na podłożu, po którym się porusza na terenie ośrodka wypoczynkowego, z którego usług korzystała w sposób odpłatny. Niemniej wskazać ponownie należy, iż dostrzeżenie przeszkody, a za nią spadku, w nieoświetlonych warunkach było niemożliwe.

Mając na uwadze ustalony stan faktyczny, a w szczególności okoliczność, iż w chwili zdarzenia zejście do piwnicy nie było oświetlone, zarzut pozwanego należało uznać za chybiony.

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia przez powoda jest art. 445 § 1 kc, stosownie do treści którego Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Celem zadośćuczynienia jest zrekompensowanie osobie poszkodowanej krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i innych dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Zadośćuczynienie ponadto powinno być stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności, w szczególności nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, następstwa zdarzenia, w tym także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu cierpień psychicznych.

Ustalając uszczerbek na zdrowiu powódki, Sąd oparł się na załączonych do akt sprawy dokumentach, zeznaniach powódki, świadków i opiniach biegłych z dziedziny ortopedii oraz chirurgii.

Sąd podziela wnioski z opinii biegłych wydanych w niniejszym postępowaniu. Opinie te są pełne, jasne i logiczne i udzielają odpowiedzi na wszystkie pytania Sądu, przy czym opinia biegłego chirurga pokrywa się z opinią biegłego ortopedy, który dokonał oceny stanu powódki w zakresie zarówno ortopedii, jak i chirurgii narządów ruchu. Opinie te nie były kwestionowane przez strony. Biegli dokonali oceny uszczerbku w oparciu o załącznik rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002 r. I tak zgodnie z opiniami, które wzajemnie się pokrywają, powódka doznała łącznie 35% długotrwałego uszczerbku, przeliczalnego na 17% uszczerbku trwałego, przy czym ten długotrwały należy w niniejszej sprawie, zgodnie z wnioskiem biegłego, uznać za uszczerbek wiodący. Sąd miał także na uwadze wniosek biegłego ortopedy, zgodnie z którym możliwe jest u powódki pogorszenie sprawności z nasileniem dolegliwości z powodu pourazowych zmian zwyrodnieniowo-wytwórczych.

Przy ocenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia Sąd uwzględnił wszystkie okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, a więc nie tylko procentowy rozmiar uszkodzeń ciała, ale również wiek poszkodowanej, nasilenie i długotrwałość cierpień oraz następstwa zdarzenia w sferze życiowej, w tym również zawodowej. W chwili wypadku powódka była osobą o sprawnym narządzie ruchu w zakresie górnych kończyn, w pełni samodzielną, aktywną fizycznie (doznała uszczerbku podczas rajdu rowerowego), pracująca w zawodzie wymagającym sprawnych rąk (szewc), wychowującą nastoletniego syna. Na skutek wypadku jej życie uległo diametralnej zmianie – nie była już w stanie wykonywać nawet prostych czynności i stała się zależna od innych. Do chwili obecnej w życiu powódki obecne są skutki wypadku, przede wszystkim w postaci dolegliwości bólowych oraz lęku w poruszaniu się po nieznanym terenie. Zgodnie z opinią biegłego ortopedy pełny powrót do sprawności powódki, jak był przed upadkiem, jest niemożliwy.

Sąd uznał, iż żądana przez powódkę kwota zadośćuczynienia w wysokości 87.500 zł jest zasadna. Zadośćuczynienie w tej wysokości w ocenie Sądu nie jest wygórowane, a jednocześnie jest świadczeniem na tyle wymiernym ekonomicznie, aby zrekompensować powódce krzywdę. Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki żadaną kwotę jak w punkcie pierwszym wyroku.

Odsetki należą się, zgodnie z art. 481 § 1 kc za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby więc wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności.

Bezasadne są zarzuty pozwanego kwestionujące początkową datę świadczeń odsetkowych. Roszczenie powódki, istniejące od daty powstania szkody, jest roszczeniem pieniężnym nieterminowym – także w zakresie żądania zapłaty zadośćuczynienia. Tym samym wezwanie do zapłaty powoduje, iż staje się ono wymagalne (art. 455 kc). W przypadku roszczenia kierowanego do ubezpieczyciela, wymagalność ta ulega modyfikacji, zgodnie z treścią art. 817 kc – zakład ubezpieczeń jest zobowiązany do wypłaty świadczenia w terminie 30 dni od daty zgłoszenia szkody. Szkoda i zakres cierpień fizycznych i psychicznych powódki był znany pozwanemu w dacie wezwania do zapłaty. Okoliczności stanowiące podstawę określenia wysokości sumy pieniężnej z tytułu zadośćuczynienia w niniejszej sprawie nie były zmienne, ani odmienne od tych, które istniały w dacie wezwania do zapłaty dokonane przez powódkę (odpowiednio w toku postępowania likwidacyjnego, w chwili wystąpienia na drogę sądową oraz w momencie modyfikowania powództwa), a zatem nie ma podstaw do uznania twierdzenia o ustaleniu wysokości zadośćuczynienia dopiero na datę wyrokowania. Tym samym brak jest też podstaw do przyjęcia zasadności zasądzenia roszczenia odsetkowego dopiero od dnia wydania w sprawie wyroku. W konsekwencji Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 25.000 zł zgodnie z żądaniem pozwu od 20 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty, zaś od pozostałej kwoty 62.500 zł od dnia 24 stycznia 2020 r. (dzień po doręczeniu pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo) do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie zaś żądanie o odsetki oddalił.

Powódka wniosła również o zapłatę skapitalizowanej renty obejmującej zwiększone potrzeby w postaci kosztów opieki w kwocie kwoty 32.715 zł oraz 10.800 zł w postaci kosztów leczenia, a także renty na przyszłość w wysokości 600 zł.

Zgodnie z art. 444 § 2 kc Jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Celem przyznania renty jest osiągnięcie stanu, jaki istniałby, gdyby zdarzenie szkodzące nie miało miejsca, a zatem powinna ona pokrywać koszty zwiększonych potrzeb poszkodowanego. Dla zasądzenia renty nie jest nieodzowne wykazanie, że poszkodowany takie wydatki rzeczywiście ponosi, a jedynie udowodnienie konieczności takich wypadków w wyniku doznanego uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia.

Żądanie zwrotu kosztów opieki przez powódkę w ocenie Sądu jest zasadne, gdyż ze względu na jej stan zdrowia opieka ta była potrzebna przy wykonywaniu podstawowych czynności codziennych, jak toaleta, przygotowanie i spożywanie posiłków, przebieranie, sprzątanie. Z opinii biegłego ortopedy wynika, że pomoc i opieka osób trzecich były powódce niezbędne przez okres 45 dni po 7 godz. i przez okres kolejnych 45 dni po 4 godz. Powódka wniosła o ustalenie wysokości kosztów opieki na poziomie 15 zł za godz. Biorąc pod uwagę zakres opieki, jaki był sprawowany nad powódką, w ocenie Sądu stawka ta nie jest wygórowana, a także nie przekracza stawek specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez gminne ośrodki (...). A zatem powódce z tytułu opieki osób trzecich należy się od pozwanego żądana kwota w wysokości 37.125 zł, wyliczona jako: (45 dni x 7 godz. + 45 dni x 4 godz. + 33 mies. x 30 dni x 2 godz.) x 15 zł.

Sąd na podstawie art. 481 kc zasądził od powyższej kwoty odsetki ustawowe za opóźnienie zgodnie z żądaniem powódki: tj. od kwoty 4.410 zł od dnia 11 stycznia 2019 r. (dzień następnym po dniu doręczenia odpisu pozwu) do dnia zapłaty, natomiast od kwoty 32.715 zł od dnia 24 stycznia 2020 r. (dzień następnym po doręczeniu pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo) do dnia zapłaty.

Ponadto powódka żądała renty na przyszłość i skapitalizowanej renty z tytułu kosztów leczenia, które obejmowały zakup leków, przy czym skapitalizowana renta obejmowała okres od dnia 10 października 2016 r. do 10 października 2019 r.

Sąd miał na uwadze, że przyznanie renty z tytułu zwiększonych potrzeb na podstawie art. 444 § 2 kc nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany potrzeby te faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki. Sąd miał na uwadze zeznania powódki z 8 marca 2019 r., tj. sprzed wydania opinii przez biegłego z zakresu ortopedii, zgodnie z którymi powódka zaprzestała spożywania leków przeciwbólowych jeszcze przed sierpniem 2015 r., ponadto z tych zeznań nie

wynikało, iż zażywa ona jakiegokolwiek leki. Dopiero na kolejnej rozprawie w dniu 3 marca 2020 r. powódka wskazała, iż zażywa szereg leków, w tym leki na receptę oraz kwas hialuronowy. Powódka przedstawiła jedynie rachunek z apteki, dokumentujący jednorazowy zakup leków dokonany dzień po rozprawie.

W ocenie Sądu leczenie farmakologiczne, aby jego koszty, można było uznać za celowe, musi charakteryzować się pewną ciągłością i systematycznością. Nie są wystarczające tu wnioski i szacunki biegłego, podczas gdy powódka nie wykazywała rzeczywistej potrzeby zażywania leków w okresie objętym żądaniem skapitalizowanej renty. Dlatego w zakresie skapitalizowanej renty obejmującej poniesione koszty leczenia powództwo należało uznać jako nieudokumentowane i bezzasadne, dlatego też podlegające oddaleniu.

Natomiast w ocenie Sądu żądanie powódki zasądzenia na jej rzeczy renty na przyszłość zasługuje na uwzględnienie. Sąd przyjął, zgodnie ze stanowiskiem powódki, potwierdzonym opinią biegłego ortopedy, że jej zwiększone potrzeby wynikające z kosztów leczenia stanowi koszt zakupu leków p/w bólowych, a także wpadkowo sterydów i kwasu hialuronowego, co wynosi ją miesięcznie 300 zł. Kwota taka wynika nie tylko z opinii biegłego, ale też jest zgodna z zestawieniem przedstawionym przez powódkę (k.228) oraz zeznaniami powódki z dnia 3 marca 2020 r. Sąd ustalił sposób płatności zgodnie z żądaniem tj. do 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminu płatności, poczynając od dnia 24 stycznia 2020 r., tj. od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu pisma zawierającego żądania zasądzenia renty.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 zd. 2 kpc, zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli m.in. jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania.

Powództwo zostało uwzględnione prawie w całości. Poniesione przez powódkę koszty obejmują koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5.400 zł ustalone w oparciu § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, opłatę od pozwu w wysokości 1.471 zł oraz koszt zaliczek na biegłych w wysokości 600 zł. Łącznie powódka poniosła koszty w wysokości 7.488 zł. Taką też kwotę Sąd zasądził od pozwanego, dodatkowo na podstawie art. 98 § 1¹ kpc zasądzając od niej odsetki w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

Na podstawie art. 83 § 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych rozstrzygnięto o poniesionych przez Skarb Państwa tymczasowo w toku postępowania kosztach sądowych. Zgodnie z treścią przepisu art. 113 ust. 1 tej ustawy kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Kierując się powyższymi regulacjami, a nadto przepisem art. 100 kpc, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 4.940 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od rozszerzonej części roszczenia, która została uwzględniona (128.225 zł x 0,05 – 1.471 zł).

SSO Alina Gąsior

Zarządzenie: Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

SSO Alina Gąsior